

ANTSLA VALLA EELARVESTRAATEEGIA

aastateks 2025-2028

1. Eelarvestrateegia olemus

Antsla valla eelarvestrateegia koostamise eesmärk on tagada eelarvepoliitika jätkusuutlikkus ning muuta vallavalitsuse tegevus valla allasutuste ja valdkondlike arengute suunamisel tulemuslikumaks. Eelarvestrateegia annab ülevaate Antsla valla arvestusüksuse finantsseisust, prognoosib tuleviku rahavoogude kujunemist, sätestab finantsdistsipliini tagamise meetmed ja mängib läbi võimalikud riskistsenaariumid ehk võimaldab teha otsuseid arengu kavandamisel.

Eelarvestrateegia on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukavast tulenev finantsplaan nelja eelseisva eelarveaasta kohta. Eelarvestrateegia on koostatud arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist. Eelarvestrateegiat uuendatakse igal aastal, täpsustades varasemas eelarvestrateegias kajastatud jooksva aasta ja kolme eelseisva aasta prognoose ning lisades neljanda aasta prognoosid. Eelarvestrateegia kinnitatakse volikogu poolt ja esitatakse Rahandusministeeriumile.

Antsla valla eelarvestrateegia on koostatud vastavalt Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (KOFs) nõutud koosseisus ja kujul.

Valla eelarvestrateegia arengukava rahalise plaanina peab toetama prognoosiperioodil valla arengukava programmide täitmist.

Koostamise lähtealuseks on Antsla valla arengukava 2022-2036, Statistikaameti, Eesti Töötukassa ja Rahandusministeeriumi andmed ning majandusprognoos.

Eelarvestrateegia aastateks 2025-2027 on koostatud tekkepõhiselt. Tekkepõhises eelarves kajastatakse tehingud vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või välja makstakse.

Vastavalt KOFs-le jaotatakse eelarvestrateegia järgmisteks osadeks: põhitegevuse tulud, põhitegevuse kulud, investeerimistegevus, finantseerimistegevus ja likviidsete varade muutus

2. Majanduslik olukord riigis

Käesolev prognoos tugineb Rahandusministeeriumi 2024. aasta suvisel majandusprognoosil.

Majandus pöördub kasvule selle aasta lõpus. Välisnõudluse oodatav elavnemine 2024. aasta teisel poolel hakkab avalduma ka Eesti ekspordimahtude taastumises, kuid jõulisemat kasvu võib oodata järgmisel aastal. Sissetulekute ostujõu kasv, tarbimiskindluse kosumine ja vähenevad intressimaksed pööravad eratarbimise tõusule.

Majanduskasvu prognoos

	2011-2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
SKP reaalkasv %	3,5	0,1	-3,0	-0,1	3,3	3,0	2,5	2,5
SKP nominaalkasv %	7,2	15,9	4,8	2,7	7,1	5,4	4,9	4,8
SKP jooksevhindades (mld €)		36,4	38,2	39,2	42,0	44,3	46,4	48,7

Välis- ja sisemaised tegurid, aga ka maksumeedmed toovad kaasa mõningase hinnatõusu kiirenemise järgmisel aastal. 2024. aasta sügiskuudel võib oodata tarbijahindade tõusu kiirenemist tulenevalt energiahindade languse taandumisest, oodatavast majanduse elavnemisest ning mõnede toidutoormete kallinemisest välisturgudel. 2025. aastal toob automaksu lisandumine kaasa inflatsiooni ajutise kiirenemise.

Hindade prognoos

Muutus %	2011-2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Tarbijahinnaindeks	2,2	19,4	9,2	3,8	4,2	2,2	2,0	2,0

Koalitsioonileppega plaanitavad eelarveseisu parandavad tuluja kulumeetmed mõjutavad Eesti majandusarengu väljavaadet. Koalitsioonileppe katteallikate stsenaariumi kohaselt kasvab majandus järgmisel aastal 2,1% ning 2026. aastal 2,7%. Tarbijahindade tõus kiireneb käibemaksu ja aktsiiside tõusu tõttu järgmisel aastal 0,8 ning 2026. aastal 1 protsendipunkti võrra.

Majanduskasv ja hindade areng koalitsioonileppe katteallikate stsenaariumis

	2024	2025	2026	2027	2028
SKP reaalkasv %	-0,1	2,1	2,7	2,3	2,3
Tarbijahinnaindeksi muutus %	3,8	5,0	3,2	2,3	2,2

Eelarvepuudujääk püsib sel aastal 3% tasemel, kuid koalitsioonilepet arvestamata järgnevatel aastatel süveneb. Käesoleva aasta eelarvepuudujääk püsib prognoosi kohaselt 2024.a lisaelarvega seatud 3% tasemel. Järgmise aasta puudujääk suureneb koalitsioonilepet arvestamata 4,4%-ni SKPst peamiselt tulumaksumuudatuste, omanikutulude vähenemise ning Tervisekassa positsiooni halvenemise tõttu

Valitsussektori eelarvepositsioon

% SKP st	2011-2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Normaalne eelarvepositsioon	0,0	-1,0	-3,5	-3,0	-4,4	-4,2	-4,4	-3,8
Struktuurne eelarvepositsioon	-0,5	-1,4	-1,2	-0,2	-2,6	-3,3	-4,2	4,1

Võlakoormus suureneb iga-aastaselt ning ulatub koalitsioonilepet arvestamata üle 30% SKP-st. Püsivalt suur eelarve puudujääk kasvatab võlakoormust viimase viie aasta keskmisest tõusust kiiremas tempos. Seoses sellega muutub ka võla teenindamine kallimaks. Koalitsioonilepet arvestamata suureneb intressikulu 1%-ni SKPst 2028. aastaks. Võla teenindamise kulu kasv seab eelarvele täiendava koormuse, mis võib vähendada investeerimisvõimet ja takistada majanduskasvu. Riigieelarve rahavooline puudujääk kaetakse pika- ja lühiajaliste võlakirjaemissioonide ning laenude abil.

Valitsussektori võlakoormus

% SKP st	2011-2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Valitsussektori võlg kokku	10,7	18,3	19,3	2,3	25,6	28,3	31,0	33,2

Koalitsioonileppes kokkulepitud katteallikad vähendavad puudujääki püsivalt alla 3% SKP-st ning stabiliseerivad võlakoormuse kasvu. Koalitsioonileppega parandatakse riigi rahanduslikku seisu läbi maksumuudatuste ning valitsussektori tegevuskulude kärpe, mille tulemusel hakkab eelarvepuudujääk igaaasaselt vähenema ning võlakoormus püsib alla 25% SKPst.

Koalitsioonileppe katteallikate stsenaarium

% SKPst	2024	2025	2026	2027	2028
Valitsussektori nominaalne eelarvepositsioon	-3,0	-2,8	-2,0	-1,8	-1,2
Valitsussektori võlg kokku	23,2	24,1	24,6	24,9	24,8

3. Majanduslik olukord Antsla vallas

Antsla vallas asub vallasisene linn, kaks alevikku ja 39 küla. Antsla valla pindala on 415 km² ning elanike arv 01.01.2024. a seisuga 4252. Antsla vald tänastes piirides moodustus 2017. a haldusreformi järgselt kui liitusid Antsla ja Urvaste vald. 2024. jaanuaris liitus Antsla vallaga osa Valga valla Lustimõisa külast. Ääremaadele omaselt iseloomustab ka Antsla valla pikaajalisi rahvastikuprotsesse elanikkonna vähenemine. Kui 2018. aastal elanike arv vallas rände tulemusena pisut suurenes, siis aastatel 2019 - 2023 kahanemine jätkus. Loomulik iive vallas on negatiivne olnud aastakümneid. Järgnevate aastate jooksul jõuab pensioniikka rohkem Antsla valla inimesi kui tööealiseks saamise läbi neid tööturule lisandub. See tähendab maksumaksjate arvu vähenemist lähtudes elanikkonna vanusstruktuuri muutustest. Arvestades ka rändest tulenevat elanikkonna vähenemist keskmiselt 20 inimest aastas, on lähiaastate prognoosiks omavalitsuse maksutulude võimalik vähenemine ning tööjõupuuduse kasv piirkonnas.

Järgnevatel aastatel on kohaliku elu edendamisel Antsla valla olulisim:

- * Avalike teenuste arendamine.
- * Elukeskkonna arendamine.
- * Maine, turismi ja ettevõtluse arendamine.
- * Külaelu, kogukondade ja juhtimise arendamine.
- * Tulenevalt Võrumaa arengustrateegiast osalemine ülemaakondlikes projektides.

Palgatöötajate keskmine brutotulu kalendrikuus oli Statistikaameti andmetel:

	2023 ¹	2022	2021	2020	2019
Eestis	1832 €	1597 €	1 475 €	1 382 €	1 316 €
Võru maakonnas	1424 €	1327 €	1 227 €	1 163 €	1 108 €
Antsla vallas	1340 €	1325 €	1 227 €	1 155 €	1 088 €

¹ - arvestuslik

Keskmine brutotulu kuus kasvab Eestis keskmiselt kiiremini kui Antsla vallas, mis tähendab pidevat sissetulekute vahe suurenemist Antsla vallas elavate brutotulu saajate kahjuks. Kirjeldatud olukord võib avaldada ka mõningast survet väljarändele Antsla vallast.

	2023 ¹	2022	2021	2020	2019
maksumaksjate aastakeskmine arv ¹	2049	1921	1926	1919	1963
tulumaksu laekumine eurodes ¹	3 734 238	3 595 461	3 328 766	3 081 906	2 963 619
töötute aastakeskmine arv	133	123	151	170	125

¹ - Maksu- ja Tolliamet

² - Eesti Töötukassa

Põhitegevuse prognoos

Eelarvestrateegia peab olema kooskõlas arengukavaga ja eelarvestrateegias kavandatu peab nelja aasta perioodis peegeldama strateegilisi arengusuundi ja eesmäärke. Strateegiliste suundade ja eesmärkide täitmiseks planeeritakse eelarvestrateegias investeeringuid, kuid ka muid vallale olulisi tegevusi.

Arengukavas seatud eesmärgid valdkondade lõikes:

Ettevõtlikkus ja uuenduslikkus – kasutada elukeskkonna, avalike teenuste ning turismi ja ettevõtluse arendamisel uuenduslikke lahendusi; teha koostööd erinevate ekspertide ja koostööpartneritega ning võimalusel toetada teenuste pakkumisel uute ärimudelite kasutamist.

Vallasisene ja -väline koostöö – jätkata koostööd ja tõhustada infovahetust; enne oluliste otsuste vastuvõtmist korraldada arutelusid valla elanikega; edendada koostööd ja sõprussuhteid naaberomavalitsuste ja välispartneritega.

Kogukondade võimestamine – kasutada vallas tegutsevate kodanikuühenduste ja külaseltside potentsiaali valla arenguks, osutades neile vallapoolset tuge; toetada valla erinevate piirkondade sidumist terviklikuks toimekeskkonnaks, millel on atraktiivne kuvand ja maine.

Pärandi väärtustamine – aidata luua suuremat sünergiat piirkonna loodusliku eripära, kultuuripärlite ja tunnusobjektide väärtustamise kaudu (Tamme-Lauri tamm, Karula rahvuspark, Pokumaa, Hauka Laad, kohalikud tooted jne); jätkata kultuuripärandi säilitamiseks ja tutvustamiseks traditsiooniliste ürituste läbiviimist.

Heaolu ja rahvatervise edendamine - pakkuda inimestele sotsiaalset turvatunnet, aidates kaasa ligipääsetava elukeskkonna ja kaasava ühiskonna kujundamisele; luua võrdseid võimalusi hariduses ning töö- ja ühiskonnaelus osalemiseks vastavalt iga inimese võimetele; edendada tervislikke eluviise ja pakkuda võimalusi riskikäitumise vähendamiseks.

TULUD

Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias vastavalt KOFS-ile järgmisi tulusid:

- maksutulud (tulumaks ja maamaks)
- tulud kaupade ja teenuste müügist;
- saadavad toetused (tasandusfond ja toetusfond)
- muud tegevustulud.

	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	7 986 240	8 448 431	8 566 426	8 710 120	8 891 531	9 081 208
Maksutulud	3 902 559	4 237 710	4 462 126	4 635 720	4 817 131	5 006 808
sh tulumaks	3 739 144	4 052 310	4 194 140	4 340 935	4 492 868	4 650 119
sh maamaks	163 415	185 400	267 986	294 785	324 263	356 689
Tulud kaupade ja teenuste müügist	474 013	530 438	540 000	540 000	540 000	540 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 604 400	3 662 161	3 558 800	3 528 900	3 528 900	3 528 900
sh tasandusfond	951 883	1 213 939	1 313 400	1 313 400	1 313 400	1 313 400
sh toetusfond	2 349 560	2 160 387	2 160 400	2 160 400	2 160 400	2 160 400
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	302 957	287 835	85 000	55 100	55 100	55 100
Muud tegevustulud	5 268	18 122	5 500	5 500	5 500	5 500

Tulumaks

Kõige olulisem tuluallikas on üksikisiku tulumaks, mis moodustab põhitegevuse tuludest ligikaudu poole.

Riigikogu võttis 29.07.2024 vastu "Tulumaksuseaduse muutmise seadus" mille kohaselt laekub maksumaksja elukohajärgse kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvesse järgmiselt:

2024 aastal:

2,5% residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist;

11,89% residendist füüsilise isiku muust maksustatavast tulust.

2025 aastal:

5,5% residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist;

11,29% residendist füüsilise isiku muust maksustatavast tulust.

2026 aastal:

8,5% residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist;

10,64% residendist füüsilise isiku muust maksustatavast tulust.

2027 aastal:

10,23% residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist;

10,23% residendist füüsilise isiku muust maksustatavast tulust.

Strateegiaperioodil on tulumaksu kasvuks arvestatud 3,5% igal aastal.

Maamaks on riiklik maks, mis on kehtestatud maksukorralduse seaduse ja maamaksuseaduse alusel.

Maksumäärad kehtestab kohaliku omavalitsuse volikogu ja laekub 100% kohalikule omavalitsusele.

Maamaksumäärad on 2025 aastaks kehtestatud Antsla vallavolikogu poolt alljärgnevalt:

1) elumumaale ja maatulundusmaa õuemaale kõlvikule 0,5 protsenti maa maksustamishinnast aastas;

2) käesoleva paragrahvi punktis 1 nimetatata maatulundusmaale 0,5 protsenti maa maksustamishinnast aastas;

3) käesoleva paragrahvi punktides 1 ja 2 nimetatata sihtotstarbega maale 1,0 protsenti maa maksustamishinnast aastas.

2025 aastal kehtestatud maksumäärade ja lähtudes maksuameti maamaksu kalkulaatori arvestusest on maamaksu kasvuks arvestatud 44,5% , igal järgneval aastal 10%.

Tulud kaupade ja teenuste müügitulu moodustab põhitegevuse tuludest väikese osa , ca 5 %.

Eelarvestrateegiasse prognoositud laekumised lähtuvad 2024. aasta eelarvesse prognoositud tasemest

Tuludena kaupade ja teenuste müügist mõistetakse laekumisi sotsiaalasest majandustegevusest, haridusasutuste majandustegevusest, haridusteenuse ja muusikakooliteenuse eest teistele omavalitsustele, vallale kuuluvate ruumide üüri- ja renditulused, laekumisi kultuuri- ja spordiasutuste majandustegevusest, laekumisi õiguste müügist.

Vanemate poolt osaliselt kaetavate õppevahendite kulude määrad on kinnitatud volikogu poolt. Lapse toidukulu lasteaias katab täies ulatuses lapsevanem. Toidukulu päevamaksumuse otsustab hoolekogu ja kinnitab asutuse juht. Antsla Vallavalitsuse määrusega kinnitatakse igal aastal munitsipalkoolide, huvikooli ja lasteaia õpilaskoha tegevuskulu arvestuslik maksumus järgmiseks aastaks, mis on aluseks arvlemisel teiste omavalitsustega.

Saadavad toetused moodustavad tuludest olulise osa. Laekuvatest toetustest suurima osa moodustavad laekumised riigieelarve tasandus- ja toetusfondist. Tasandusfondi eesmärk on ühtlustada omavalitsuste võimalusi avalike teenuste osutamisel. Konkreetsele omavalitsusele riigieelarvest kantav summa leitakse valemi alusel, sealjuures on olulisteks parameetriteks tulumaksu laekumine, arvestuslik maamaks, elanike arv eri vanusegruppide lõikes, hooldatavate ja hooldajateenusele suunatud arv ning teede pikkus. Seoses KOV tulumaksu ümberkorralduse seadusega on rahandusministeerium arvestanud tasandusfondi tõusuks ca 100 000 eurot.

Toetusfond toetab kohalikke omavalitsusi konkreetsete ülesannete täitmisel. Suure osa toetusfondist moodustavad eraldised hariduskuludeks (sealhulgas õpetajate, õppealajuhatajate, direktorite palgafond, täiendkoolituskulud, vahendid õppekirjanduseks, koolilõunaks ja töhustatud ja eritoe tegevuskuludeks). Lisaks hariduskuludele on toetusfondis planeeritud koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude

toetus, raske ja sügava puudega lastele abi osutamise toetus, huvihariduse ja -tegevuse toetus, toimetulekutoetuse maksmise hüvitis, rahvastikutoimingute kulude hüvitis ning kohalike teede hoiu toetus.

Lisaks tasandus- ja toetusfondi summadele on eelarvestrateegias arvestatud muud sihtotstarbelised toetused (eelkõige projektipõhised toetused).

Muude tegevustulude all kajastuvad laekumised vee erikasutusest ja maavarade kaevandamise tasu.

KULUD

Põhitegevuse kuludena kajastatakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist antavaid toetusi, personalikulud, majandamiskulusid ja muid kulusid.

Põhitegevuse kulud on prognoositud järgmistel eeldustel:

- antavad toetused tegevuskuludeks juriidilistele ja füüsilistele isikutele ei kasva. Kululiigi kogusumma kasvab 2025-2027 aastal 1%, pikaajalise hoolduse (hooldekodu kohatasu) kulude tõusuga
- personalikulude tõusuks 2025 aastal on arvestatud 1%, 2026-2028 aastal 2% igal aastal;
- majandamiskulud tõusu 2025 planeeritud ei ole, jäetud samale tasemele võrreldes 2024 aastaga, 2026 aastal majanduskulude kasv 2%, aastatel 2027-2028 igal aastal 3%.
- muude kulude all on planeeritud riigilõivu kulud.

	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	7 087 978	7 904 751	7 952 850	8 095 383	8 266 180	8 441 153
Antavad toetused tegevuskuludeks	489 944	823 619	825 000	825 000	825 000	825 000
Muud tegevuskulud	6 598 034	7 081 132	7 127 850	7 270 383	7 441 180	7 616 153
sh personalikulud	4 381 590	4 589 947	4 635 850	4 728 563	4 823 135	4 919 597
sh majandamiskulud	2 216 272	2 490 935	2 491 000	2 540 820	2 617 045	2 695 556
sh muud kulud	172	250	1 000	1 000	1 000	1 000

Põhitegevuse tulem

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe, mille väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peab olema null või positiivne.

	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	7 986 240	8 448 431	8 561 426	8 710 120	8 891 531	9 081 208
Põhitegevuse kulud kokku	7 087 978	7 904 751	7 952 850	8 095 383	8 266 180	8 441 153
Põhitegevuse tulem	898 262	543 680	608 576	614 737	625 351	640 055
Investeeringustegevus kokku	-1 651 312	-2 989 196	-464 400	-283 595	-349 650	-359 585
Tulemi suhe tuludesse %	11,2	6,4	7,1	7,1	7,0	7,0

Investeeringustegevus

Investeeringustegevuse rahavoogudes käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi elemente: põhivara soetus, põhivara müük, põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine, põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine, osaluste soetus, osaluste müük, muude aktsiate ja osade soetus, muude aktsiate ja osade müük, antavad laenud, tagasilaekuvad laenud, finantstulud ja finantskulud.

Strateegiaperioodil planeeritakse investeeringuid nii omavahendite kui Euroopa Liidu ja siseriiklike toetuste arvelt. Investeermistegevuses on kajastatud toetusi (põhivara soetamiseks saadav sihtfinantseerimine) eeldataval määral, kuigi nende saamine ja suurus ei ole lõplikult teada.

	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Investeermistegevus kokku	-1 651 312	-2 989 196	-464 400	-283 595	-349 650	-359 585
Põhivara müük (+)	10 895	40 000	20 000	50 000	50 000	50 000
Põhivara soetus (-)	-2 455 297	-2 946 768	-966 348	-1 000 000	-280 000	-1 315 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	-1 390 685	-2 315 346	-312 300	-200 000	-280 000	-315 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	1 064 612	641 722	679 048	800 000	0	1 000 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-96 019	-97 000	-50 000			
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-100 000	-500 000				
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0				
Antavad laenud (-)	0	0				
Finantstulud (+)	15 713	15 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Finantskulud (-)	-91 216	-142 150	-148 100	-134 595	-120 650	-95 585

Investeermistegevus valdkondade lõikes aastatel 2024-2028

	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Investeeringuobjektid* (alati "+" märgiga)					
01 Üldised valitsussektori teenused	29 210	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	29 210				
04 Majandus	361 349	0	1 000 000	280 000	115 000
<i>sh toetuse arvelt</i>			800 000		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	361 349		200 000	280 000	115 000
05 Keskkonnakaitse	0	92 150			0
<i>sh toetuse arvelt</i>		42 150			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		50 000			
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	84 591	874 198	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	37 422	611 898			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	47 169	262 300			
09 Haridus	2 446 618	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	594 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	1 852 618				
10 Sotsiaalne kaitse	25 000	0	0	0	1 200 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					1 000 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	25 000				200 000
KÕIK KOKKU	2 946 768	966 348	1 000 000	280 000	1 315 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	631 422	654 048	800 000	0	1 000 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	2 315 346	312 300	200 000	280 000	315 000

Investeeringuobjektid aastatel 2024-2028

01- Päästeameti ettekirjutus- varuväljapääsu ehitus	29 210	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	29 210				
04 -Teemaade ja vallale vajalike maade ost	6 517	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	6 517				
04 - Vallateede investeeringud vastavalt teehoiukavale	345 400	0	0	280 000	115 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	345 400			280 000	115 000
04 - Maratinurga tööstusala arendamine			1 000 000		
<i>sh toetuse arvelt</i>			800 000		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			200 000		
05 - Nässmetsa järve tervendamise seotud tegevused	0	92 150	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		42 150			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		50 000			
08 - Linna raamatukogu juurdepääsetavuse parendamine-lifti ehitus	79 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	37 422				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	41 578				
08 - Antsla kesklinna pargiala ja keskväljaku kaasajastamine	0	874 198	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		611 898			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		262 300			
08 - Laululava parendamine	15 023	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	15 023				
09 - Antsla Gümnaasiumi B korpuse rekonstrueerimise projekteerimine ja ehitamine	2 400 578	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	594 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	1 806 578				
09- Lusti lasteaia rühma ehitus	46 040	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	46 040				
10 - Koduteenuse vajaduseks transpordivahendi soetus	25 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	25 000				
10 -Toetusvajadusega inimestele eluaseme teenuse osutamiseks eluruumide ehitamine					1 200 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					1 000 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>					200 000

6. Finantseerimistegevus ja likviidsed varad

Likviidsed varad kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse tähenduses on raha ja pangakontodel olevad vahendid, rahaturu- ja intressifondide aktsiad ja osakud ning soetatud võlakirjad. Likviidsete varade saldo suurenemine ja vähenemine kajastatakse likviidsete varade muutuse eelarveosas vastavalt plussi või miinusega. Likviidsete vahendite olemasolu kergendab valla rahavoogude planeerimist ning uute laenukohustuste võtmist kuna vähendab netovõlakoormust. Finantseerimistehingud on eelarve põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe katmiseks teostatavad finantstehingud: laenude võtmine ja võetud laenude tagasimaksmine. Võetavate laenude kavandamisel tuleb hoida netovõlakoormus alla lubatava maksimaalse määra. See võimaldab tagada finantssuutlikkuse tulevaste projektide omafinantseerimiseks

	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Finantseerimistegevus	-250 847	1 081 565	-335 100	-361 500	-323 200	-280 910
Kohustiste võtmine (+)	0	1 400 000				
Kohustiste tasumine (-)	-250 847	-318 435	-335 100	-361 500	-323 200	-280 910
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	370 175	-1 363 951	-190 924	-30 358	-47 499	-440
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+/-)	1 374 073	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 633 856	269 905	78 981	48 623	1 124	684
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	2 062 066	3 143 631	2 808 531	2 447 031	2 123 831	1 842 921

Likviidsete vahendite mahu puhul tuleb arvestada asjaolu, et strateegia tulud on planeeritud konservatiivselt. Kuna võimalike investeeringutoetuste laekumine on ebaselge, siis tulude ülelaekumisel (kulude alataitumisel) suureneb vabade vahendite jääk ja omakorda väheneb netovõlakoorma tase, mis loob puhvri strateegias kavandatud investeeringute elluviimiseks omarahastuse arvelt.

Finantsdistsipliini tagamine

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses on sätestatud finantsdistsipliini tagamise meetmed, millest tuleb kohalikul omavalitsusel kinni pidada:

- põhitegevuse tulem ei tohi olla kahe järjestikuse aruandeaasta lõpu seisuga seaduses sätestatud väärtusest väiksem, st ei tohi olla negatiivne;
- netovõlakoormus ei tohi ületada kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 34 ja § 59 lõiketes 12 ja 13 sätestatud netovõlakoormuse ülemmäära.

Netovõlakoormus on võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade kogusumma vahe. Võlakohustustena arvestatakse bilansis kajastatud kohustused, sealhulgas:

- võetud laenud;
- kapitalirendi- ja faktooringukohustused;
- tasumise tähtjaks täitmata jäänud kohustused;
- saadud toetuste tagasimakse kohustused;
- toetusteks saadud ettemaksed;
- toetuste andmise kohustused;
- pikaajalised võlad tarnijatele;
- muud pikaajalised kohustused, mis nõuavad tulevikus raha väljamaksmist.

Lisaks eelnimetatud bilansilistele võlakohustustele võetakse netovõlakoormuses arvesse bilansiväliselt kajastatud mittekatestatavad kasutusrendilepingud mittekatestatava perioodiga üle ühe aasta.

Põhitegevuse tulemi väärtus ja netovõlakoomus arvutatakse raamatupidamisarvestuse andmete alusel aruandeaasta lõpu seisuga.

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse kohaselt on finantsdistsipliini tagamise meetmed:

- kinnipidamine põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest,
- kinnipidamine netovõlakoomuse ülemmäärast.

Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 59 lg 7¹-le oli kuni 31. detsembrini 2016 kohaliku omavalitsuse üksuse lubatud netovõlakoomuse ülemmäär aruandeaasta alguse seisuga 60% põhitegevuse tuludest, alates 01. jaanuarist 2017 võib võlakohustust suurendada kuni netovõlakoomuse ülemmääraneni. Lähtudes kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse §59 lõigetest 12 ja 13 võib erandina aastatel 2020 kuni 2024 kohaliku omavalitsuse üksuse netovõlakoomus aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kümnekordse vaheni (kuni 2019. aastani kuuekordse vaheni), kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Kui kümnekordne põhitegevuse tulem on aastatel 2020 kuni 2024 väiksem kui 80% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib kohaliku omavalitsuse üksuse netovõlakoomus ulatuda nendel aastatel kuni 80% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest. Alates 2025. aastast kuni 2027. aastani hakkab ülemmäär järk-järgult vähenema, ning alates 2028. aastast on netovõlakoomuse ülemmäär taas enne erisuse kehtestamist kehtinud määras. Erisus kehtestati seoses COVID-19 viiruse levikuga kehtestatud piirangutest ja sellest tulenevalt kohalike omavalitsuste põhitegevuse tulude vähenemisest tingitud finantsvõimekuse langusest.

	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	7 986 240	8 448 431	8 561 426	8 710 120	8 891 531	9 081 208
Põhitegevuse kulud kokku	7 087 978	7 904 751	7 952 850	8 095 383	8 266 180	8 441 153
Põhitegevuse tulem	898 261	543 680	608 576	614 737	625 351	640 055
Investeeringustegevus kokku	-1 651 312	-2 989 196	-464 400	-283 595	-349 650	-359 585
Eelarve tulem	-753 051	-2 445 516	144 176	331 142	275 701	280 470
Finantseerimistegevus	-250 847	1 081 565	-335 100	-361 500	-323 200	-280 910
Kohustiste võtmine (+)	0	1 400 000				
Kohustiste tasumine (-)	-250 847	-318 435	-335 100	-361 500	-323 200	-280 910
Likviidsete varade muutus (+ suuremine, - vähenemine)	370 175	-1 363 951	-190 924	-30 358	-47 499	-440
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+/-)	1 374 073	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 633 856	269 905	78 981	48 623	1 124	684
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	2 062 066	3 143 631	2 808 531	2 447 031	2 123 831	1 842 921
Netovõlakoomus (eurodes)	428 210	2 873 726	2 729 550	2 398 408	2 122 707	1 842 237
Netovõlakoomus (%)	5,4%	34,0%	31,9%	27,5%	23,9%	20,3%
Netovõlakoomuse ülemmäär (eurodes)	7 986 240	6 758 745	6 421 070	6 097 084	5 779 495	5 448 725
Netovõlakoomuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	80,0%	75,0%	70,0%	65,0%	60,0%
Vaba netovõlakoomus (eurodes)	7 558 030	3 885 019	3 691 520	3 698 676	3 656 788	3 606 488
E/a kontroll (tasakaal)	0	0	0	0	0	0

Kokkuvõte

Eelarvestrateegia aastateks 2025–2028 on koostatud ebakindlates poliitilistes ja majandusoludes, mis valitsevad nii Eestis kui ka laiemalt kogu maailmas. Eelarvestrateegia koostamise ajal ei ole teada Eesti Vabariigi valitsuse poolt kavandatavaid eelarvepoliitilisi muudatusi, mis mõjutavad olulisel määral Antsla valla finantsseisu ja sellest tulenevaid otsuseid. Varasemate aastate kogemuse ja praeguse informatsiooni põhjal avaldavad olulist mõju valla finantsvõimekusele võimalikud muudatused toetus- ja tasandusfondi eraldistes. Eelpool mainitu koos jätkuvalt kõrge inflatsioonitaseme ja intressimääradega raskendavad oluliselt valla laenude teenindamise võimekust.

Eelarvestrateegias on antud ülevaade Antsla valla eelarve tuludest, kuludest ning investeerimis- ja finantseerimistegevusest aastatel 2025–2028. Eelarve on struktureeritud vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses sätestatule. Põhitegevuse tuludes on suurima osatähtsusega füüsilise isiku tulumaksu laekumine. Tulumaksu laekumine on kavandatud konservatiivselt, et välistada negatiivse eelarve koostamise riski. Riigieelarve eraldiste osas on lähtutud 2024. aasta tasemest ning teadaolevatest muudatustest. Praegustes oludes tehtud prognoose ümbritseb ulatuslik määramatus. Põhitegevuse kulude kavandamisel on arvestatud parima teadmise juures ülemaailmse majanduskeskkonna mõjudega. Investeerimistegevust on kaetud varasemalt ja planeeritakse ka tulevikus katta peamiselt laenuvahendite arvelt, kuna omavahendid soovitud mahus ja vajalikus määras investeerimistegevust ei kata.

Eelarvestrateegia koondtabelid Rahandusministeeriumile esitatavatel vormidel

	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	7 986 240	8 448 431	8 561 426	8 710 120	8 891 531	9 081 208
Maksutulud	3 902 559	4 237 710	4 462 126	4 635 720	4 817 131	5 006 808
sh tulumaks	3 739 144	4 052 310	4 194 140	4 340 935	4 492 868	4 650 119
sh maamaks	163 415	185 400	267 986	294 785	324 263	356 689
Tulud kaupade ja teenuste müügist	474 013	530 438	535 000	540 000	540 000	540 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 604 400	3 662 161	3 558 800	3 528 900	3 528 900	3 528 900
sh tasandusfond	951 883	1 213 939	1 313 400	1 313 400	1 313 400	1 313 400
sh toetusfond	2 349 560	2 160 387	2 160 400	2 160 400	2 160 400	2 160 400
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	302 957	287 835	85 000	55 100	55 100	55 100
Muud tegevustulud	5 268	18 122	5 500	5 500	5 500	5 500
Põhitegevuse kulud kokku	7 087 978	7 904 751	7 952 850	8 095 383	8 266 180	8 441 153
Antavad toetused tegevuskuludeks	489 944	823 619	825 000	825 000	825 000	825 000
Muud tegevuskulud	6 598 034	7 081 132	7 127 850	7 270 383	7 441 180	7 616 153
sh personalikulud	4 381 590	4 589 947	4 635 850	4 728 653	4 823 135	4 919 597
sh majandamiskulud	2 216 272	2 490 935	2 491 000	2 540 820	2 617 045	2 695 556
sh muud kulud	172	250	1 000	1 000	1 000	1 000
Põhitegevuse tulem	898 261	543 680	608 576	614 737	625 351	640 055
Investeermistegevus kokku	-1 651 312	-2 989 196	-464 400	-283 595	-349 650	-359 585
Põhivara müük (+)	10 895	40 000	20 000	50 000	50 000	50 000
Põhivara soetus (-)	-2 455 297	-2 946 768	-966 348	-1 000 000	-280 000	-1 315 000
sh projektide omaosalus	-1 390 685	-2 315 346	-312 300	-200 000	-280 000	-315 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	1 064 612	641 722	679 048	800 000	0	1 000 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-96 019	-97 000	-50 000			
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-100 000	-500 000				
Finantstulud (+)	15 713	15 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Finantskulud (-)	-91 216	-142 150	-148 100	-134 595	-120 650	-95 585
Eelarve tulem	-753 051	-2 445 516	144 176	331 142	275 701	280 470
Finantseerimistegevus	-250 847	1 081 565	-335 100	-361 500	-323 200	-280 910
Kohustiste võtmine (+)	0	1 400 000				
Kohustiste tasumine (-)	-250 847	-318 435	-335 100	-361 500	-323 200	-280 910
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	370 175	-1 347 313	-190 924	-30 358	-47 499	-440
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	1 374 073	0	0	0	0	0
sh nõuete muutus (- suurenemine/ + vähenemine)						
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)						
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 633 856	269 905	190 924	30 358	47 499	440

Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	2 062 066	3 143 631	2 808 531	2 447 031	2 123 831	1 842 921
Netovõlakoormus (eurodes)	428 210	2 873 726	2 729 550	2 398 408	2 122 707	1 842 237
Netovõlakoormus (%)	5,4%	34,0%	31,9%	27,5%	23,9%	20,3%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	7 986 240	6 758 745	6 421 070	6 097 084	5 799 495	5 448 725
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	80,0%	75,0%	70,0%	65,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	7 558 030	3 885 019	3 691 520	3 698 676	3 676 788	3 606 488
E/a kontroll (tasakaal)	0	0	0	0	0	0
Kohustiste võtmise kontroll	OK	OK	OK	OK	OK	OK
Põhitegevuse tulude muutus	-	6%	1%	2%	2%	2%
Põhitegevuse kulude muutus	-	12%	1%	2%	2%	2%
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,13	1,07	1,08	1,08	1,08	1,08